

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรจังหวัดลำพูนต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านทัศนคติของเกษตรกรจังหวัดลำพูนต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

ตอนที่ 3 ข้อมูลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย และทางการเกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม

1.1 เพศ

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.6 เป็นเพศชาย ร้อยละ 32.4 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เพศของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	144	67.6
หญิง	69	32.4
รวม	213	100.0

1.2 อายุ

จากการศึกษา พบว่า อายุของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ร้อยละ 54 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 44 ปี และร้อยละ 46 มีอายุสูงกว่า 44 ปี เกษตรกรมีอายุต่ำสุด 28 ปี และอายุสูงสุด 65 ปี และมีอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูล 43.17 ปี (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 อายุของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 44	115	54.0
มากกว่า 44	98	46.0
รวม	213	100.0
อายุน้อยสุด	28 ปี	
อายุสูงสุด	65 ปี	
อายุเฉลี่ย	43.17 ปี	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	8.69	

1.3 การศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.2 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า และร้อยละ 25.8 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	158	74.2
สูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	55	25.8
รวม	213	100.0

1.4 ขนาดพื้นที่ถือครอง

จากการศึกษาถึงขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน โดยพื้นที่ถือครองของเกษตรกรหมายถึงพื้นที่ทั้งหมดโดยรวมถึงพื้นที่ที่เป็นของตนเองและพื้นที่เช่า และมีการใช้พื้นที่ทั้งหมดในการปลูกลำไย พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 48.8 มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 1 – 5 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 32.9 มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 6 – 10 ไร่ และร้อยละ 18.3 มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 10 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยใน
จังหวัดลำพูน

พื้นที่ถือครอง (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ไร่	104	48.8
6-10 ไร่	70	32.9
มากกว่า 10 ไร่	39	18.3
รวม	213	100.0
พื้นที่ถือครองต่ำสุด	1 ไร่	
พื้นที่ถือครองมากที่สุด	20 ไร่	
พื้นที่ถือครองเฉลี่ย	7.76 ไร่	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.28	

1.5 แรงงานในภาคการเกษตร

จากการศึกษาข้อมูลจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.7 มีแรงงานในภาคการเกษตรจำนวน 1-2 คน และร้อยละ 33.3 มีแรงงานในภาคการเกษตรจำนวนมากกว่า 2 คน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

แรงงานในภาคการเกษตร(คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	142	66.7
มากกว่า 2	71	33.3
รวม	213	100.0

1.6 รายได้ของครัวเรือน

จากการศึกษาข้อมูลรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.8 เกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดจากภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000 บาท และร้อยละ 35.2 มีรายได้รวมอยู่ในช่วงมากกว่า 60,000 บาท (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 รายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยใน
จังหวัดลำพูน

รายได้รวมทั้งหมด(บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000	138	64.8
มากกว่า 60,000	75	35.2
รวม	213	100.0
รายได้ต่ำสุด	7,500 บาท	
รายได้สูงสุด	165,000 บาท	
รายได้เฉลี่ย	56,528 บาท	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	28,686	

1.7 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษาข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอีเอ็มของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน โดยใช้วัดความถี่ของการได้รับข่าวสารในรอบ 1 เดือน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 47.4 ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 39.0 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ และร้อยละ 35.2 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ และร้อยละ 23.5 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน และร้อยละ 7 ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอีเอ็มเลย

เกษตรกรที่ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบ 1 เดือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 31 ได้รับข่าวสาร 1 ครั้ง และรองลงมาคือ ร้อยละ 16 ได้รับข่าวสาร 2 – 5 ครั้ง ร้อยละ 0.5 ได้รับข่าวสารมากกว่า 5 ครั้ง

เกษตรกรที่ได้รับข่าวสารจากวิทยุในรอบ 1 เดือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 18.8 ได้รับข่าวสาร 2 – 5 ครั้ง และรองลงมาคือ ร้อยละ 12.2 ได้รับข่าวสาร 1 ครั้ง และร้อยละ 8 ได้รับข่าวสารมากกว่า 5 ครั้ง

เกษตรกรที่ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ในรอบ 1 เดือน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 13.6 ได้รับข่าวสาร 1 ครั้ง และ 2 – 5 ครั้ง รองลงมาคือ ร้อยละ 8 ได้รับข่าวสารมากกว่า 5 ครั้ง

เกษตรกรที่ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอีเอ็มในรอบ 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 15 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอีเอ็มของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสาร (ต่อ 1 เดือน)							
	มากกว่า 5 ครั้ง		2-5 ครั้ง		1 ครั้ง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิทยุ	17	8	40	18.8	26	12.2	83	39
2. โทรทัศน์	17	8	29	13.6	29	13.6	75	35.2
3. หนังสือพิมพ์	1	0.5	11	5.2	17	8	29	13.6
4. แผ่นพับ ใบปลิว	1	0.5	9	4.2	34	16	44	20.7
5. เพื่อนบ้าน	5	2.3	14	6.6	31	14.6	50	23.5
6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1	0.5	34	16.	66	31.	101	47.4
7. ร้านค้าสารเคมี	1	0.5	6	10.8	23	10.8	30	14.1
8. ไม่ได้รับข่าวสารเลย	-	-	-	-	-	-	15	7

1.8 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาข้อมูลการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน ในรอบ 1 เดือน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.8 มีการติดต่อ 1-2 ครั้ง และรองลงมา ร้อยละ 31.9 ไม่มีการติดต่อ และร้อยละ 11.3 มีการติดต่อมากกว่า 2 ครั้ง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยติดต่อ	68	31.9
เคยติดต่อ	145	68.1
1-2 ครั้ง / เดือน	121	56.8
มากกว่า 2 ครั้ง / เดือน	24	11.3
รวม	213	100.0

1.9 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อีเอ็มของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 74.6 มีการผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อีเอ็ม โดยแยกเป็นการผ่านการฝึกอบรมจำนวน 1 - 2 ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.1 และรองลงมา คือ ผ่านการฝึกอบรมจำนวนมากกว่า 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.5 และร้อยละ 25.4 ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ประสบการณ์การผ่านการฝึกอบรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

การฝึกอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	54	25.4
เคย	159	74.6
1 - 2 ครั้ง	111	52.1
มากกว่า 2 ครั้ง	48	22.5
รวม	213	100.0

1.10 การมีตำแหน่งในชุมชน

จากการศึกษาข้อมูลการมีตำแหน่งในชุมชนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.5 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และรองลงมา ร้อยละ 18.8 มีตำแหน่งในชุมชนเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน อบต. และร้อยละ 4.7 ไม่มีตำแหน่งในชุมชน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การมีตำแหน่งในชุมชนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย
ในจังหวัดลำพูน

การมีตำแหน่งในชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่ง	10	4.7
มีตำแหน่ง	203	95.3
สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	163	76.5
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	10	4.7
อบต.	3	1.4
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	20	9.4
อาสาสมัครหมู่บ้าน (อสม.)	7	3.3
รวม	213	100.0

1.11 การใช้สารโปแตสเซียมคลอเรตในการผลิตลำไย

จากการศึกษาข้อมูลการใช้สารโปแตสเซียมในการผลิตลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 มีการใช้สารโปแตสเซียมคลอเรตในการผลิตลำไย และร้อยละ 28.6 ไม่มีการใช้สารโปแตสเซียมในการผลิตลำไย (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การใช้สารโปแตสเซียมคลอเรตในการผลิตลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยในจังหวัดลำพูน

การใช้สารโปแตสเซียมคลอเรต ในการผลิตลำไย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้	152	71.4
ไม่ใช้	61	28.6
รวม	213	100.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านทัศนคติของเกษตรกรจังหวัดลำพูนต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เป็นการวัดทัศนคติของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยแบ่งระดับการให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมาก (3 คะแนน) เห็นด้วยปานกลาง (2 คะแนน) เห็นด้วยน้อย (1 คะแนน) แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อจัดระดับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยใช้เกณฑ์แบ่งระดับทัศนคติดังต่อไปนี้

คะแนน 2.34 - 3.00	หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยมาก
คะแนน 1.67 - 2.33	หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 1.00 - 1.66	หมายถึง มีทัศนคติเห็นด้วยน้อย

จากการศึกษา พบว่า ทัศนคติต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน มีระดับทัศนคติ 2.34 คือ เห็นด้วยมากต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ทศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เนื้อหาข้อความ	ระดับทัศนคติ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย			
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
1. อีเอ็มสามารถนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน ได้แก่ ด้านการเกษตร เช่น ใช้ทำปุ๋ย ด้านปศุสัตว์ เช่น ให้สัตว์กินเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ ด้านสาธารณสุข เช่น บำบัดน้ำเสีย เป็นต้น	142 (66.7)	55 (25.8)	16 (7.5)	2.59	0.62	เห็นด้วยมาก
2. อีเอ็มสามารถนำมาประยุกต์ผลิตเป็นปุ๋ยใช้กับต้นลำไย เพื่อทดแทนและลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้	155 (72.8)	46 (21.6)	12 (5.6)	2.67	0.57	เห็นด้วยมาก
3. การผลิต และการขยายอีเอ็ม ทำได้ง่าย เพียงแต่นำหัวเชื้ออีเอ็มไปผสมหรือหมักกับวัสดุที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น เศษวัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตร มูลสัตว์ ศีตรูพืช โดยอาศัยกากน้ำตาล หรือน้ำตาลจากธรรมชาติเป็นอาหาร	147 (69.0)	49 (23.0)	17 (8.0)	2.61	0.63	เห็นด้วยมาก
4. การขยายอีเอ็ม มีวิธีการผลิตและขยายได้หลายวิธี สามารถนำไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยแห้ง ซึ่งทำให้สะดวก และง่ายต่อการนำไปใช้กับต้นลำไย	122 (57.3)	69 (32.4)	22 (10.3)	2.46	0.67	เห็นด้วยมาก
5. การขยายอีเอ็ม บางครั้งมีกลิ่นเหม็น ทำให้เกษตรกรไม่นิยมนำมาขยายและใช้กับต้นลำไย	60 (28.2)	103 (48.4)	50 (23.5)	2.04	0.71	เห็นด้วย ปานกลาง
6. หัวเชื้ออีเอ็มสามารถหาได้ง่าย เพราะมีการส่งเสริมจากทางเกษตรจังหวัด และมีจำหน่ายตามร้านค้าทางการเกษตรทั่วไป สะดวกต่อการซื้อหา	124 (58.2)	71 (33.3)	18 (8.5)	2.49	0.64	เห็นด้วยมาก
7. ปุ๋ยที่ได้จากอีเอ็มมีต้นทุนในการผลิตที่มีราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี สามารถช่วยท่านลดต้นทุนการผลิตในเรื่องของปุ๋ยได้	124 (58.2)	82 (38.5)	7 (3.3)	2.54	0.56	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

เนื้อหาข้อความ	ระดับทัศนคติ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)			
8. เนื่องจากอีเอ็มเป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีชีวิต ทำให้เมื่อนำมาขยายเป็นปุ๋ย จึงไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน	17 (8.0)	44 (20.7)	152 (71.4)	1.36	0.62	เห็นด้วยน้อย
9. การขยายอีเอ็ม มีขั้นตอนการทำที่ละเอียด เช่น ภาชนะที่ใช้ในการหมักต้องสะอาด มีฝาปิดมิดชิด และเวลาในการหมักต้องพอดี บางครั้งการขยายอีเอ็มมีจุดบกพร่อง ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่	18 (8.5)	89 (41.8)	106 (49.8)	1.58	0.64	เห็นด้วยน้อย
10. ผลผลิตของลำไยที่ได้จากการใช้ปุ๋ยอีเอ็มจะมีคุณภาพดีขึ้นมีความคงทนสามารถเก็บไว้ได้นาน มีประโยชน์ต่อการขนส่งทางไกล	96 (45.1)	103 (48.4)	14 (6.6)	2.38	0.61	เห็นด้วยมาก
11. ปริมาณของผลผลิตของลำไยที่ได้จากการใช้ปุ๋ยอีเอ็มมีปริมาณน้อยกว่าผลผลิตที่ได้จากการใช้ปุ๋ยเคมี	55 (25.8)	118 (55.4)	40 (18.8)	2.07	0.66	เห็นด้วย ปานกลาง
12. การใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในลำไยนั้น มีรายได้ผลตอบแทนมาก แต่ทำให้ดินเสียความอุดมสมบูรณ์เช่นกัน	94 (44.1)	73 (34.3)	46 (21.6)	2.22	0.78	เห็นด้วย ปานกลาง
13. เมื่อนำอีเอ็มมารดดิน ทำให้ดินมีความอ่อนนุ่ม ร่วนซุย มีความสมบูรณ์ ช่วยให้ต้นลำไยสามารถดึงธาตุอาหารไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทำให้มีความแข็งแรงและอายุยืนมากขึ้น	166 (77.9)	45 (21.1)	2 (0.9)	2.77	0.44	เห็นด้วยมาก
14. นอกจากท่านจะสามารถผลิตและขยายปุ๋ยอีเอ็มไว้ใช้เองแล้ว ท่านยังสามารถผลิตและขยายปุ๋ยอีเอ็มไว้เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวท่านอีกด้วย	106 (49.8)	85 (39.9)	22 (10.3)	2.39	0.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

เนื้อหาข้อความ	ระดับทัศนคติ			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วย มาก (ร้อยละ)	เห็นด้วย ปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วย น้อย (ร้อยละ)			
15. การใช้ปุ๋ยอ้อมกับลำไยจะใช้ระยะเวลา ที่เห็นผลนานกว่าการใช้ปุ๋ยเคมี	44 (20.7)	65 (30.5)	104 (48.8)	1.71	0.78	เห็นด้วย ปานกลาง
16. การใช้ปุ๋ยอ้อม ทำให้ท่านและสมาชิก ในครอบครัวมีสุขภาพดีขึ้น เพราะได้ลด การสัมผัสและการตกค้างของสารเคมี	182 (85.4)	10 (4.7)	21 (9.9)	2.75	0.62	เห็นด้วยมาก
17. ปุ๋ยอ้อมเป็นที่รู้จักเฉพาะในเกษตรกร บางกลุ่มเท่านั้น ทำให้มีการนำไปใช้กับ ลำไยไม่แพร่หลาย	45 (21.1)	111 (52.1)	57 (26.8)	1.94	0.69	เห็นด้วย ปานกลาง
18. ท่านมีความพอใจในการได้รับคำแนะนำ และการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรในงานส่งเสริมเกี่ยวกับการ การใช้ปุ๋ยอ้อมและปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการใช้ ปุ๋ยเคมี	148 (69.5)	63 (29.6)	2 (0.9)	2.68	0.48	เห็นด้วยมาก
19. การใช้สาร โฟสเฟตซีมคลอเรตร่วมกับ การใช้ปุ๋ยอ้อมแล้ว จะทำให้ได้ปริมาณ ของผลผลิตของลำไยเพิ่มมากขึ้น	156 (73.2)	43 (20.2)	14 (6.6)	2.66	0.59	เห็นด้วยมาก
20. การนำเอากลุ่มจุลินทรีย์อ้อมมาใช้ใน งานเกษตรนั้น ตรงกับเกษตรพอเพียง ตามแนวพระราชดำริฯ จึงเป็นกิจกรรม ที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการ เกษตรทุกแขนง	182 (85.4)	27 (12.7)	4 (1.9)	2.83	0.42	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย				2.34	0.18	เห็นด้วยมาก

หมายเหตุ : - คำถามข้อที่ 5, 8, 9, 11, 15 และ 17 เป็นคำถามเชิงลบ
- คำถามข้อที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20 เป็นคำถามเชิงบวก

ตอนที่ 3 ข้อมูลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครอง แรงงานในภาคการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประสิทธิภาพในการฝึกอบรม การมีตำแหน่งในชุมชน และการใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไย กับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้เท่ากับ 2.15 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง เพศไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เพศ	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ชาย	47 (22.1)	84 (39.4)	13 (6.1)	144 (67.6)
หญิง	25 (11.7)	34 (16.0)	10 (4.7)	69 (32.4)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 2.15$$

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.49 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

ช่วงอายุ (ปี)	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 44	38 (17.8)	63 (29.6)	14 (6.6)	115 (54.0)
มากกว่า 44	34 (16.0)	55 (25.8)	9 (4.2)	98 (46.0)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.49$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

การผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.80 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

ระดับการศึกษา	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	56 (26.3)	82 (38.5)	20 (9.4)	158 (74.2)
สูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	16 (7.5)	36 (16.9)	3 (1.4)	55 (25.8)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 3.80$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.28 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้บัญชีสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง รายได้ของครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครัวเรือนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

รายได้ของครัวเรือน (บาท)	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 60,000	43 (20.2)	79 (37.1)	16 (7.5)	138 (64.8)
มากกว่า 60,000	29 (13.6)	39 (18.3)	7 (3.3)	75 (35.2)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 1.28$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2.82 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้บัญชีสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 9.49 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง ขนาดพื้นที่ถือครองไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่)	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
1 - 5	32 (15.0)	61 (28.6)	11 (5.2)	104 (48.8)
6 - 10	23 (10.8)	40 (18.8)	7 (3.3)	70 (32.9)
มากกว่า 10	17 (8.0)	17 (8.0)	5 (2.3)	39 (18.3)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 2.82$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,2,0.05) = 9.49$$

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในภาคการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.80 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในภาคการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

แรงงานในภาคการเกษตร (คน)	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
น้อยกว่า 2	42 (19.7)	85 (39.9)	15 (7.0)	142 (66.7)
มากกว่า 2	30 (14.1)	33 (15.5)	8 (3.8)	71 (33.3)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 3.80$$

ไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

3.7 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 21.25 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 เท่ากับ 13.28 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ต่อเดือน)	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ไม่ได้ติดต่อกับ	26 (12.2)	39 (18.3)	3 (1.4)	68 (31.9)
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง	41 (19.2)	69 (32.4)	11 (5.2)	121 (56.8)
มากกว่า 2 ครั้ง	5 (2.3)	10 (4.7)	9 (4.2)	24 (11.3)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 21.25$$

มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

$$\chi^2 (2,2,0.01) = 13.28$$

3.8 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการฝึกอบรมกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการฝึกอบรมกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 6.84 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้บัญชีสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง ประสบการณ์ในการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการฝึกอบรมกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

ประสบการณ์ในการฝึกอบรมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ได้รับการฝึกอบรม	60 (28.2)	83 (39.0)	16 (7.5)	159 (74.6)
ไม่ได้รับการฝึกอบรม	12 (5.6)	35 (16.4)	7 (3.3)	54 (25.4)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 6.84$$

มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

3.9 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีตำแหน่งในชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีตำแหน่งในชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 19.97 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้บัญชีสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 เท่ากับ 13.28 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึง การมีตำแหน่งในชุมชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีตำแหน่งในชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

การมีตำแหน่งในชุมชน	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ไม่มีตำแหน่งใดใด	1 (0.5)	8 (3.8)	1 (0.5)	10 (4.7)
สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	67 (31.5)	83 (39.0)	13 (6.1)	163 (76.5)
ผู้บริหารในชุมชน	4 (1.9)	27 (12.7)	9 (4.2)	40 (18.8)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 19.97$$

มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

$$\chi^2 (2,2,0.01) = 13.28$$

3.10 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย โดยวิธีการหาค่า Chi-Square (χ^2) ปรากฏว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 7.49 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า χ^2 โดยใช้บัญชีสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เท่ากับ 5.99 จะเห็นว่าค่าของ χ^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าของ χ^2 จากตาราง ซึ่งหมายถึงการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยกับทัศนคติที่มีต่อการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

การใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไย	ระดับทัศนคติ			รวม
	เห็นด้วยมาก (ร้อยละ)	เห็นด้วยปานกลาง (ร้อยละ)	เห็นด้วยน้อย (ร้อยละ)	
ใช่	54 (25.4)	78 (36.6)	20 (9.4)	152 (71.4)
ไม่ใช่	18 (8.5)	40 (18.8)	3 (1.4)	61 (28.6)
รวม	72 (33.8)	118 (55.4)	23 (10.8)	213 (100.0)

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 7.49$$

มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.10

$$\chi^2 (2,1,0.05) = 5.99$$

ตารางที่ 25 ตารางสรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการใช้เอ็มในการผลิตลำไย

ตัวแปรอิสระ	ค่าไคสแควร์	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	2.15	NS
อายุ	0.49	NS
ระดับการศึกษา	3.80	NS
รายได้ของครัวเรือน	1.28	NS
ขนาดพื้นที่ถือครอง	2.82	NS
แรงงานในภาคการเกษตร	3.80	NS
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	21.25	**
ประสบการณ์ในการฝึกอบรม	6.84	*
การมีตำแหน่งในชุมชน	19.97	**
การใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไย	7.49	*

* หมายถึง Significant

** หมายถึง Highly Significant

NS หมายถึง Not Significant

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยและทางการเกษตร

4.1 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

จากการสำรวจภาคสนามสามารถสรุปประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไยของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างได้ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาด้านการขยายหัวเชื้ออีเอ็ม พบว่า ร้อยละ 41.8 การขยายมีกลิ่นเหม็น รongลงมา ร้อยละ 36.6 หัวเชื้ออีเอ็มไม่มีคุณภาพเนื่องจากมีแหล่งผลิตต่างกัน ร้อยละ 25.8 การเก็บรักษาปุ๋ยน้ำมีระยะไม่นาน และร้อยละ 20.2 ใช้ระยะเวลาในการขยาย

4.1.2 ปัญหาหลังจากการใช้ปุ๋ยอีเอ็ม พบว่า ร้อยละ 47.9 ใช้ระยะเวลานานกว่าจะเห็นผล รongลงมา รongลงมา ร้อยละ 39.9 ไม่เห็นความแตกต่างจากการใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 29.1 แมลงรบกวนผลลำไย และร้อยละ 14.6 ผลลำไยเป็นจุดดำทำให้เกรดต่ำลง

4.1.3 ปัญหาเนื่องจากสภาวะแวดล้อมของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 68.1 เกษตรกรขาดความสม่ำเสมอในการใช้อีเอ็ม รongลงมา ร้อยละ 44.6 เกษตรกรขาดความเชื่อถือในปุ๋ยอีเอ็ม ร้อยละ 41.3 เกษตรกรยังขาดผู้นำที่เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติอย่างจริงจัง ร้อยละ 33.8 เกษตรกรยังขาดข้อมูลข่าวสาร รู้เฉพาะกลุ่มที่ใช้ และร้อยละ 18.7 เกษตรกรยังมั่นใจในปุ๋ยเคมี และเชื่อคำโฆษณาของบริษัทสารเคมี

4.1.4 ปัญหาอื่น ๆ ร้อยละ 53.1 การบริการและการแนะนำเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ยังไม่สม่ำเสมอ และร้อยละ 25.6 ขาดหลักฐานทางวิชาการเกี่ยวกับประสิทธิภาพที่แท้จริงของอีเอ็ม

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาในการใช้อีเอ็มในการผลิตลำไย

4.2.1 ควรมีการนำหัวเชื้ออีเอ็มมาจากแหล่งเดียวกัน และควรเป็นแหล่งผลิตที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด

4.2.2 หน่วยงานราชการควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอีเอ็ม การดูงานแลกเปลี่ยนกันในแต่ละกลุ่มเกษตรกรที่มีใช้อีเอ็มอย่างจริงจัง เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวิธีการใช้อีเอ็ม ขั้นตอนการผลิตอีเอ็มที่ถูกต้อง

4.2.3 สำหรับปัญหาเรื่องของผลลำไยมีแมลงมารบกวนตอนที่ผลลำไยมีขนาดเล็ก ควรมีการเปลี่ยนวิธีการใช้ปุ๋ยอีเอ็ม คือ ไม่ควรพ่นปุ๋ยอีเอ็มทางใบในช่วงที่ลำไยมีการติดผลขนาดเล็ก ควรเปลี่ยนวิธีการเป็นนำปุ๋ยอีเอ็มมารอบโคนต้นแทน จะช่วยลดปัญหาในเรื่องของแมลงมารบกวนผลผลิต

4.2.4 ควรมีการใช้ปุ๋ยอีเอ็มร่วมกับปุ๋ยเคมี แต่ใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่น้อยลง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ผลผลิตลำไย โดยสามารถนำปุ๋ยเคมีในสูตรที่ต้องการใส่ไปในขั้นตอนของการขยายอีเอ็มได้เลย

4.2.5 ควรมีการวิจัยทางวิชาการเกี่ยวกับคุณสมบัติของปุ๋ยอีเอ็มเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นหลักฐานแสดงถึงความน่าเชื่อถือ

ตารางที่ 26 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรจังหวัดลำพูนในการใช้ปุ๋ยอีเอ็มในการผลิตลำไย

ปัญหา และอุปสรรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาด้านการขยายหัวเชื้ออีเอ็ม		
1) หัวเชื้อไม่มีคุณภาพ เนื่องจากมีแหล่งผลิตต่างกัน	78	36.6
2) การขยายมีกลิ่นเหม็น	89	41.8
3) การเก็บรักษาปุ๋ยน้ำได้ระยะเวลาไม่นาน	55	25.8
4) ใช้ระยะเวลานานหลายวันในการขยาย	43	20.2
2. ปัญหาหลังจากการใช้ปุ๋ยอีเอ็ม		
1) แมลงรบกวนผลผลิต	62	29.1
2) ใช้ระยะเวลานานในการเห็นผล(เกษตรกรใจร้อน)	102	47.9
3) ผลลำไยเป็นจุดสีดำทำให้เกรดต่ำลง	31	14.6
4) ไม่เห็นความแตกต่างจากการใช้ปุ๋ยเคมี	85	39.9
3. ปัญหาการใช้เนื่องจากสภาวะแวดล้อมของเกษตรกร		
1) ขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอีเอ็ม รู้เฉพาะกลุ่มที่ใช้	72	33.8
2) เกษตรกรยังมั่นใจในปุ๋ยเคมี และเชื่อคำโฆษณาของบริษัทสารเคมี	40	18.7
3) ขาดความเชื่อถือในปุ๋ยอีเอ็ม	95	44.6
4) ขาดผู้นำที่เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติอย่างจริงจัง	88	41.3
5) ขาดความสม่ำเสมอในการใช้ปุ๋ยอีเอ็ม	145	68.1
4. ปัญหาอื่นๆ		
1) ขาดหลักฐานทางวิชาการเกี่ยวกับประสิทธิภาพที่แท้จริงของอีเอ็ม	63	25.6
2) การบริการแนะนำดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ยังไม่สม่ำเสมอ	113	53.1

หมายเหตุ เกษตรกรแต่ละรายตอบมากกว่า 1 ข้อ